

„ANDRIS BESZÉLGET...”

A modul szerzője: Andóné Nagy Katalin,
Petik Ágota,
Ruzsa Ágnes

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

3. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Játékos bemelegítés zenére					
A	Vidám hangulatú, könnyed zenére szabadon mozognak a gyerekek. Amikor a zene megszakad, mindenki megáll, és úgy marad, ahogy a pillanatnyi csönd érte. 5 perc	Koncentráció Szabálykövetés Együttműködés Érzelmi kommunikáció	Egész osztály együtt		P1 (Bemelegítés zenére) Magnó vagy CD-lejátszó
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Miért köszönünk egymásnak?					
A	A tanulók elmondják a véleményüket arról, hogy miért köszönünk egymásnak. 5 perc	Véleményalkotás és -nyilvánítás	Egész osztály együtt – megbeszélés		
II/b Különböző üdvözlési formák eljátszása					
A	A tanulók csoportokat alkotnak, és a cédulákra írt köszönések közül húznak egyet. Megbeszélnek, kik és milyen helyzetben fognak találkozni, köszönni a játékban. Rövid jelenetben eljátszák a szituációt. 15 perc	Verbális és nonverbális kommunikáció Kreativitás Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés, drámajáték	D1 (Üdvözlési formák)	P2 (Üdvözlési formák)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanító felírja a köszönéseket a táblára, ezután a gyerekek is különböző köszönéseket gyűjtenek. Majd mindenki kiválaszt magának egyet, és ezzel egy rövid történetkezdést ír. 15 perc	Kreativitás Szövegalkotás	Egyéni munka	D1 (Üdvözlési formák)	
II/c Köszönések gyűjtése					
A	A csoportok különféle köszönéseket gyűjtenek, majd minden egyes köszönést külön lapra írnak. A kibővített gyűjteményt jól látható helyre teszik, és a munka végétével elolvassák. 10 perc	Ismeretszerzés Egymásra figyelés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	Üres lapok, filctollak	
B	A gyerekek megkeresik azt, aki ugyanolyan köszönést választott az írásához, és felolvassák egymásnak történetüket. Ezután eldöntik, hogy melyiket mesélik el az osztálynak is. Egy-egy csoport több történetet is választhat. 10 perc	Egymásra figyelés Nyitottság	Páros vagy csoportmunka	Az elkészült írások	
II/d „Amilyen az adjonisten, olyan lesz a fogadjisten”					
A	A tanulók szituációkat találnak ki a köszönés különböző válfajainak a bemutatására. 5 perc	Kreativitás Verbális és nonverbális kommunikáció	Csoportmunka – drámajáték		P3 (Köszönés különböző szituációkban)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Köszönnek az állatok					
A	A tanító a következő játék előkészítésére ismét vidám hangulatú, könnyed zenét tesz fel, amelyre szabadon mozognak a tanulók. Amikor a zene megszakad, mindenki megáll, és úgy marad, ahogyan a pillanatnyi csönd érte. 5 perc	Koncentráció Szabálykövetés Együttműködés Érzelmi kommunikáció Testnyelv	Egész osztály együtt		P4 (Játék-előkészítés zenével) Magnó vagy CD-lejátszó
II/f Keresgéljük – kérdéshez a választ					
A	A gyerekek húznak az előre elkészített cédulákból, és adott jelre elkezdik keresni a párjukat. A lapon található szöveget nem mutathatják meg senkinek. Társukhoz odalépve felolvassák egymásnak az „ad-jonistent” és a „fogadjistent”. Ennek alapján döntenek el, hogy összeillenek-e vagy sem. Ha igen, leülnek, ha nem, továbbmennek. A kialakult párok az egész osztály előtt felolvassák saját versszakukat, lehetőleg a szerepüknek megfelelő hangon. 10 perc	Páralkotás Szövegolvasás Beszéértés Beszédbátorság Szintetizálás	Egész osztály együtt – felolvasás, problémamegoldás	D2 (Varró Dániel: <i>Andris beszélget az állatokkal</i>)	P5 (Versszakok két részre vágva)
II/g Andris beszélget az állatokkal – beszélgetés					
A	A tanár elmeséli a gyerekeknek, hogy a találkozásokat egy versben olvasta, amelyben egy Andris nevű fiú beszélget az állatokkal. Majd közösen elgondolkodnak azon, hogyan tudhat egy gyerek állatokkal beszélni, és ezek vajon igazi állatok-e, továbbá Andris és az állatok ismerték-e egymást a találkozás előtt, és Andris milyen viszonyban volt az egyes állatokkal. 5 perc	Hangulatkeltés Beleélés Fantázia Beszédbátorság A másik nézőpontjának figyelembevétele	Egész osztály együtt – beszélgetés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/h Andris beszélget az állatokkal – jelenetek					
A	A párok párokat választanak, így négyfős csoportok alakulnak ki. A csoportok megegyeznek, melyikük jelenetét fogják előadni. Tisztázzák, hogy mit csinál éppen az állat, ki van még jelen, Andris kivel, hogyan érzik, hogyan viselkednek egymással stb. A párbeszéd kanavászára jelenetet kanyarítanak, ügyelve a szöveg pontos előadására. 15 perc	Kreativitás Verbális és nonverbális kommunikáció Együttműködés	Csoportmunka – dramatizálás		
B	A párok a versszakokat egy-egy nagyobb papírra ragasztják, és illusztrációt készítenek a szövegükhöz. Ezután a többieknek is bemutatják az alkotásaikat, és a tanár segítségével sorrendbe teszik a verset. 15 perc	Kreativitás Egymásra figyelés	Páros munka – illusztrációkészítés, képtárlátogatás		
II/i Szervusz, kedves barátom!					
A	A tanulók közösen énekelnek, játszanak, lehetőség szerint a tanító részvételével. 8 perc	Testnyelv Egymásra figyelés Törődés egymással Tekintet másokra	Egész osztály együtt	D3 (Szervusz, kedves barátom! – dal)	P6 (Szervusz, kedves barátom! – játék)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/j „Té szervusz”					
A	A tanító elmeséli a gyerekeknek, hogy a „szervusz” latinul szolgát jelent. Abban az időben, amikor még hazánkban a latin nyelv használata elterjedtebb volt – az iskolákban is tanították –, sokan „Té szervusz”-szal köszöntötték egymást, ami annyit tett: „Alázatos szolgája!”. A tanulók megbeszélik, kinek milyen kézfogás esett jól, és zavarta-e valami. 2 perc	Ismeretszerzés Érzelme tudatossága Érzelme pontos azonosítása	Egész osztály együtt – megbeszélés		
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELES					
III/a Amilyen az adjonisten, olyan lesz a fogadjisten!					
A	A gyerekek csoportmunkában értelmezik a szólást, ezzel összefoglalják a köszönről, üdvözlésről tanultakat. A tanító jól látható helyre kiteszi a szólást a teremben. 3 perc	Szövegértelmezés Összefoglalás	Kooperatív tanulás – szóforgó		P7 (Szólás papírcsíkokra írva)
B	„Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten!” A párok a táblán lévő szólást a saját szavaikkal fogalmazzák meg. 3 perc	Szövegértelmezés Összefoglalás	Páros munka		P7 (Szólás papírcsíkokra írva)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Mi tetszett?					
A	A tanulók elmondják, hogy a foglalkozás melyik részében érezték jól maguk, és indokolják is. El döntik, hogy melyik játékot szeretnék máskor is játszani. Konszenzus alapján a csoportszóvivők, illetve a párok beszámolnak erről. A tanító is beszél benyomásairól. 3 perc	Véleményalkotás, -nyilvánítás	Csoportmunka – beszélgetés Egész osztály együtt – megbeszélés		
III/c Egyéni köszönési forma					
A	A csoportok a tanító kérésére kitalálnak valami érdekes, különleges, de udvarias köszönési formát. Ha megegyeztek, mindegyikük bemutatja a köszönését, a többiek viszonzozzák. Így valódi búcsúzással fejeződik be a közös munka. 5 perc	Kreativitás Érvelés Együttműködés	Csoportmunka Egész osztály együtt		

MELLÉKLETEK

P1 BEMELEGÍTÉS ZENÉRE

A játék szüneteiben a tanító utasításokat adhat a tanulóknak, melyeket az újra felhangzó zene alatt végrehajtanak. Ezzel arra készítjük a tanulókat, hogy társaikkal beszéd nélkül kerüljenek kapcsolatba. Pl.:

„Úgy mozogj, hogy senkihez ne érs hozzá!”

„Nézz a szemébe, akivel szembetalálkozol! A zene ideje alatt igyekezz minél több társaddal összetalálkozni!”

„Mozgás közben ujjaddal érintsd meg a melletted elhaladó kezét!”

„Szembejövő társaddal fogj kezet, mosolyogjatok egymásra! Igyekezz minél több társaddal kezet fogni!”

„Zene közben válassz ki valakit, kulcsjátok össze a kisujjatokat, majd így táncoljatok tovább!”

P2 ÜDVÖZLÉSI FORMÁK

A tanító jól látható helyen kirakja a cédulákra előzetesen leírt köszönéseket, esetleg helyzeteket, szereplőket. Elmondja a gyerekeknek, hogy az emberek régen és most is különféle helyzetekben, napszakokban többféle módon üdvözölték, köszöntötték egymást. A tanulók feladata, hogy húzzanak egyet a köszönések közül, beszéljék meg, kik és milyen helyzetben fognak találkozni, köszönni az ő játékukban. Rövid jelenetben adják elő a szituációt úgy, hogy a többiek ki tudják találni, kik és hol találkoztak. Segítségképpen adjunk meg néhány szereplőt, helyszínt, de kitalálhatnak mást is.

Hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy a jelenetben a csoport minden tagja szerepeljen. A jelenetek megnézése rövid beszélgetésekre is alkalmat ad, ahol tisztázhatjuk, melyik szituációban helyes, nevetséges, udvariatlan, esetleg sértő egy-egy köszönési forma.

P3 KÖSZÖNÉS KÜLÖNBÖZŐ SZITUÁCIÓKBAN

Megegyezünk a gyerekekkel, hogy a gyűjtött köszönések közül melyiket lehet a legtöbb helyzetben használni. Ezzel a mondattal fogunk mindnyájan köszönni – kedvesen, morcosan, leereszkedően, hízelegve stb. Körbe állunk. A tanító a jobb szomszédjához fordul, köszöni neki belátása szerint, eljátszhatja, hogy kalapot emel, meghajol. A szomszédja megfelelő módon viszonzza az üdvözlést, majd ő is jobbra fordul, és valamilyen gesztus kíséretében köszön a mellette állónak, a megszólított pedig válaszol. A köszönés így megy végig a körön.

P4 JÁTÉK-ELŐKÉSZÍTÉS ZENÉVEL

A gyerekeknek elmondjuk, hogy még az állatok találkozásakor is fontos a kölcsönös udvariasság. (Ez a téma önmagában is érdekes. Gyűjtőmunkát indíthatunk ezzel kapcsolatban, feldolgozhatjuk természetismeret-órán vagy szabadidőben.)

Az első foglalkozás bemelegítő játékát idézzük fel, de most a pillanatnyi csöndekben az állatok találkozására vonatkozó utasításokat adjunk!

Példák:

- Két kedves kutyus találkozik.
- Büszke elefántok üdvözlik egymást.
- Szorgalmas hangyák köszönése.
- Behemót mackók baráti üdvözlése.

(Ötleteket meríthetünk Varró Dániel verséből, hiszen ez a játék annak az előkészítése.)

P5 VERSSZAKOK KÉT RÉSZRE VÁGVA

A vers egyes szakaszai egy-egy szituációt jelenítenek meg, amelyben ketten találkoznak. Az egyikőjük üdvözli a másikat, érdeklődik. Társa fogadja a köszönést, és válaszol. Ennek megfelelően minden versszakot két részre vágunk, és jól láthatóan jelezzük, hogy kérdést vagy választ tartalmaz-e a cédula. (Pl. kétféle színt használunk, a papír hátuljára kérdőjelet, illetve pontot rajzolunk.) Nem szükséges minden versszakot felhasználni, lehet valamelyiket több példányban is elkészíteni. (Véleményünk szerint a baglyos és a sirályos nehezen felismerhető párok. Nem beszélve a „kórisme” szóról.)

A gyerekek húznak az előre elkészített cédulákból, és adott jelre elkezdik keresni a párjukat. Hívjuk fel a figyelmüket a papírok kétféle jelölésére (kérdés, felelet). A lapokon található szöveget nem mutathatják meg senkinek. Társukhoz odalépve felolvassák egymásnak az „adjonistent” és a „fogadjistent”. Ennek alapján döntenek el, hogy összeillenek-e. Ha igen, leülnek, ha nem, továbbmennek. (Fontos a leülés, mert ebből kitetszik, kinél nem kell már próbálkoznia.)

Mivel pároknak kell létrejönniük, a tanító szükség esetén álljon be a játékba!

A párok az egész osztály előtt felolvassák saját versszakukat. Kérjük meg őket, hogy próbáljanak a szerepüknek megfelelő hangon olvasni.

P6 SZERVUSZ, KEDVES BARÁTOM! – JÁTÉK

Ehhez a játékhoz páratlan számú résztvevő kell. Ha szükséges, a tanító is álljon be. (Jobb lenne, ha erre lehetősége adódna. A közös játék fontos nevelőerő.) Kiszámoljuk, ki álljon a kör közepére. A többiek válasszanak maguknak egy párt. A párok úgy helyezkedjenek el egymással szemben, hogy kialakuljon egy belső és egy külső kör. Az ének első két sorát a külsők, a 3. és a 4. sort a belsők éneklik, miközben a párok kezet ráznak egymással. A dal többi részét úgy éneklik, hogy egymásba karolnak, és két sor alatt jobbra, két sor alatt balra forognak sasszézva. Az ének végén megállnak, a közepén álló hangosan háromig számol, mialatt mindenki más párt keres magának (az eddig pár nélküli is). Az új párokkal folytatódik tovább a játék.

P7 SZÓLÁS PAPÍRCSÍKOKRA ÍRVA

Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten!